

Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2024

27.5.2025

Innehåll

1	Direktionen	4
2	Läget på finansmarknaden	5
3	Finansinspektionens strategi 2023–2025	10
4	Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2024	10
5	Finansinspektionens tillsynsåtgärder 2024	15
6	Riskhantering	26
7	Årligt hörande av finansiella aktörer	27
8	Bankfullmäktiges berättelse 2023	28
9	Bedömning av förändringar i tillsynen samt tillsynsavgifter 2025	31

När året inte explicit nämns i texten avses 2024.

Bankfullmäktiges roll i tillsynen av Finansinspektionen

Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I övervakningen av ändamålsenligheten bedömer bankfullmäktige hur det i lagen föreskrivna målet för verksamheten har förverkligats. Vid övervakningen av den allmänna effektiviteten i verksamheten följer bankfullmäktige framför allt med personalutvecklingen och den allmänna budgetutvecklingen i förhållande till Finansinspektionens uppgifter samt ändringar som föranleds av lagstiftningens eller marknadens utveckling.

1 Direktionen

Direktionens sammansättning 2024

ordförande

Marja Nykänen

vice direktionsordförande, Finlands Bank

vice ordförande

Pauli Kariniemi

avdelningschef, överdirektör, finansministeriet

Liisa Siika-aho

avdelningschef, överdirektör, social- och hälsovårdsministeriet

Lasse Heiniö

filosofie kandidat (nu FM), försäkringsmatematiker (SGF)

Leena Kallasvuo

ekonomie magister

Martti Hetemäki

politics doktor, arbetslivsprofessor, Aalto-universitetet, Helsingfors universitet

Suppleanten till Marja Nykänen var avdelningschef **Katja Taipalus**. Suppleanten till Pauli Kariniemi var lagstiftningsrådet **Paula Kirppu**. Suppleanten till Liisa Siika-aho var direktör **Jaana Rissanen**.

Direktionens sekreterare var ledande jurist **Merja Lehtimäki** (från 1.3.2024). Direktionen sammanträdde 36 gånger. Totalt utbetalades 92 380 euro i arvode till medlemmarna och suppleanterna under året.

Direktionens centrala uppgift som gäller tillsynen av finansmarknaden är att ställa upp särskilda mål för skötseln av Finansinspektionens uppgifter enligt 3 och 3a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och för Finansinspektionens verksamhet, besluta om riktlinjerna för verksamheten samt styra och övervaka måluppfyllelsen och iakttagandet av riktlinjerna. Därtill ingår i direktionens uppgifter som gäller tillsyn av finansmarknaden bland annat att godkänna de föreskrifter som ska utfärdas med stöd av lagen och de anvisningar som den inte har delegerat till Finansinspektionens direktör för godkännande samt att besluta om administrativa påföljder och användningen av makrotillsynsverktyg. I direktionens centrala uppgifter som gäller Finansinspektionens förvaltning ingår att behandla Finansinspektionens årliga budget och underställa den Finlands Banks direktion för fastställelse samt att minst en gång per år lämna bankfullmäktige en berättelse över målen för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen. Berättelsen ska innehålla en bedömning av vilka förändringar som väntas ske i tillsynen och deras inverkan på avgiftsinkomsterna samt vilka åtgärder de förväntade förändringarna kräver. Utöver detta ska direktionen hålla årligen samråd med företrädare för finansmarknadsaktörerna, konsumenterna och andra användare av finansiella tjänster om målen för tillsynen och måluppfyllelsen, budgeten och den ovan nämnda bedömningen av vilka förändringar som väntas ske i tillsynen och deras inverkan på avgiftsinkomsterna samt vilka åtgärder de förväntade förändringarna kräver.

2 Läget på finansmarknaden

Finlands ekonomi växte så småningom under 2024, även om Finlands Bank räknade med en nedgång på årsnivå i bruttonationalprodukten 2024.¹ Den svaga ekonomiska tillväxten och de ökade geopolitiska spänningarna försämrade den finansiella sektorns omvärld i Finland och upprätthöll de höga riskerna. Den finansiella sektorns starka kapitaltäckning och solvens gav emellertid skydd mot de risker som omvärldsförsämringen medförde.

Enligt Finlands Banks prognos är en konjunkturvändning nära förestående. Räntenedgången stöder återhämtningen i den privata konsumtionen och investeringarna samtidigt som exporten ökar. Trots den livligare bostadshandeln är situationen på bostadsmarknaden, fastighetsinvesteringssmarknaden och inom byggbranschen fortsatt svag, vilket också ökar den finansiella sektorns kredit-, investerings- och likviditetsrisker samt försvårar värderingen av investeringsobjekt.

Räntenedgången och förväntningarna på centralbankernas kommande sänkningar av styrräntan har stött börskurserna och därmed till exempel försäkringsbolagens investeringsavkastning. Sentimentet på finansmarknaden har dock varit utsatt för snabba förändringar till följd av negativa nyheter eller en ökad osäkerhet.

Osäkerheten håller upp riskerna på den finansiella sektorn i Finland. En ljusare omvärld skuggas av flera nedåtrisker, till exempel ökningen i geopolitiska spänningar, osäkerheten i anslutning till handelspolitiken, den höga skuldsättningen, inflationen som varit hög längre än väntat och det försvagade sysselsättningsläget. Även ökningen i hybrid- och cyberattacker har alltmer framhävt vikten av beredskap och hanteringen av operativa risker.

Finansiella aktörer möter också utmaningar i form av flera förändringstrender, såsom effekterna av klimatförändringen (ESG-risker), demografiska förändringar, digitaliseringen, ny teknik samt utvecklingen av nya produkter och metoder (t.ex. molntjänster och AI). Dessa trender förändrar rutinerna, konkurrensfältet och kostnadsstrukturen på den finansiella sektorn och kan skapa nya förtjänstmöjligheter. Samtidigt kan de medföra också nya typer av risker, vars hantering kräver en utveckling av riskhanteringen på den finansiella sektorn.

Banksektorns lönsamhet förbättrades i och med den goda resultatutvecklingen och kapitaltäckningsgraderna var fortsatt starka

Banksektorns kapitaltäckning var fortsatt stabil under berättelseåret. Kapitalbasen ökade i och med den goda resultatutvecklingen, vilket kompenserade effekterna av de ändringar som gjorts i huvudsak i beräkningsmodellerna för kapitalkravet och som haft en negativ inverkan på kapitaltäckningsgraderna. Banksektorns kapitalbasöverskott i förhållande till det totala kapitalkravet försämrades till följd av åtstramningen av makrotillsynskraven. Bankerna hade dock fortsatt rikligt med kapital i förhållande till kraven. Kapitaltäckningsgraderna var fortsatt högre än det europeiska genomsnittet.

Banksektorns rörelseresultat ökade ytterligare tack vare ökningen i räntenettot, men ökningen mattades av och vände nedåt som en följd av räntenedgången i slutet av året. Räntenettot var den mest betydande inkomstposten för finländska banker.

¹ Mer information om den finländska ekonomins läge fås från Finlands Banks ekonomiska översikt och prognos [Talousskasvu viriää vähitellen](#) och [Orastavaa kasvua Suomen taloudessa](#) (på Finska).

Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2024

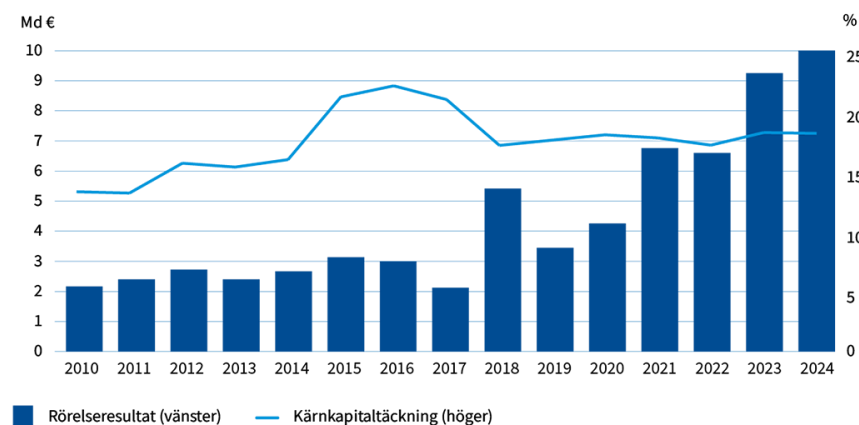
27.5.2025

Offentligt

Banksektorns oregerade krediter var alltså låga och bland de lägsta i Europa, även om de ökade något både i fråga om företags- och hushållskrediter. Krediter överfördes också alltmer till nedskrivningsklasser med högre kreditrisk än från dem, vilket vittnar om en ökning av kreditriskerna. Tecken på en sämre kreditkvalitet sågs framför allt i vissa kreditsegment som särskilt drabbats av den svaga konjunkturcykeln, såsom konsumentkrediter samt inom byggbranschen och grossist- och detaljhandeln.

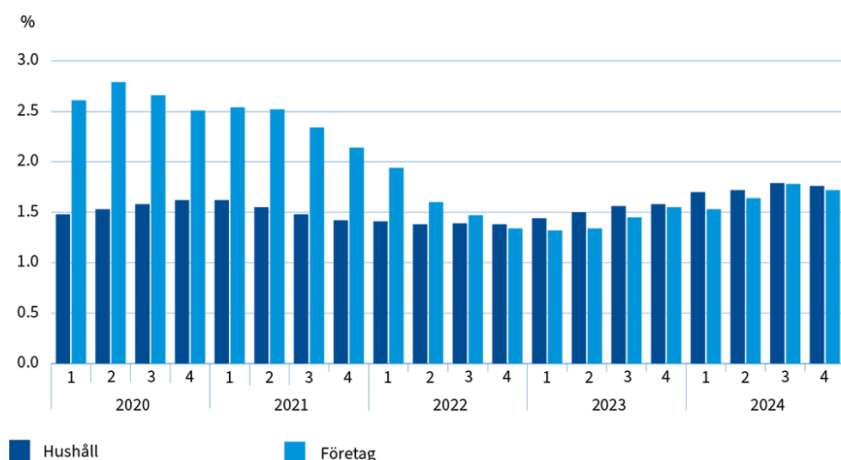
Likviditetsläget och likviditetsställningen inom banksektorn är alltså stark. Inlåningen från allmänheten ökade och ökningen av upplåningskostnaderna avtog. Refinansieringen av skuldebrev emitterade under perioden med låga räntor kan dock höja kostnaderna för bankernas marknadsupplåning. Diversifierade upplåningskällor och bankernas starka kapitaltäckning förbättrar tillgången till marknadsupplåning och upplåningsvillkoren och ger trygghet i händelse av störningar på finansmarknaden.

Den inhemska banksektorns rörelseresultat och kärnkapitaltäckning

Källa: Finansinspektionen

Den inhemska banksektorns oregerade fordringar i förhållande till kreditstocken

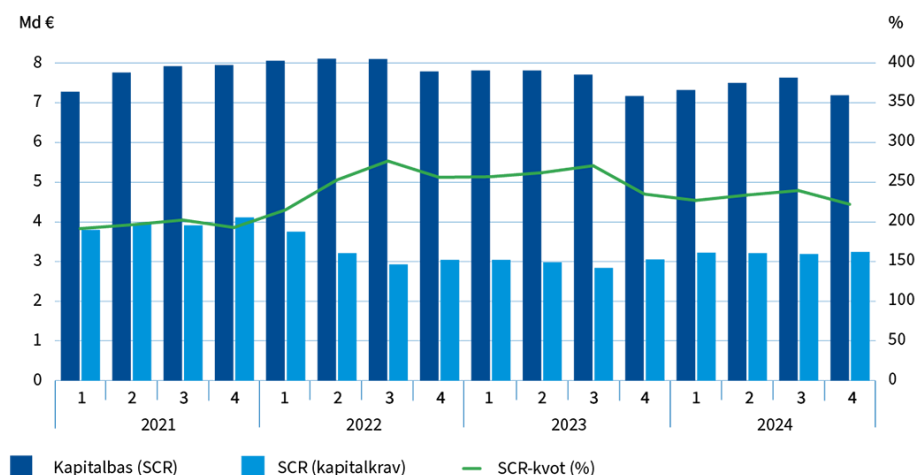
Källa: Finansinspektionen

Livförsäkringsbolagens solvens försämrades i slutet av året men var fortfarande stark

Livförsäkringssektorns solvensgrad sjönk från utgången av år 2023 och låg på 222,2 % (12/2023: 235,1 %). Räntenedgången ökade ansvarsskulden och de förväntade vinstutdelningarna som dragits av från kapitalbasen minskade kapitalbasen och försämrade solvensen under berättelseårets sista kvartal. Solvenskapitalkravet (Solvency Capital Requirement, SCR) ökade jämfört med året innan, vilket också försämrade solvensgraden. Trots nedgången var solvensen fortsatt stark.

Avkastningen på livförsäkringsbolagens investeringar var positiv (4,9 %) under berättelseåret. Avkastningen från ränte- och aktieinvesteringar var positiv. Särskilt aktieinvesteringarna avkastade väl (11,5 %) medan avkastningen från fastighetsinvesteringar var negativ och uppgick till -0,3 %. Premieinkomsten ökade jämfört med året innan särskilt tack vare den kraftiga försäljningen av placeringsförsäkringar. Utbetalda ersättningar ökade något jämfört med året innan.

Solvensställning i livförsäkringsbolag

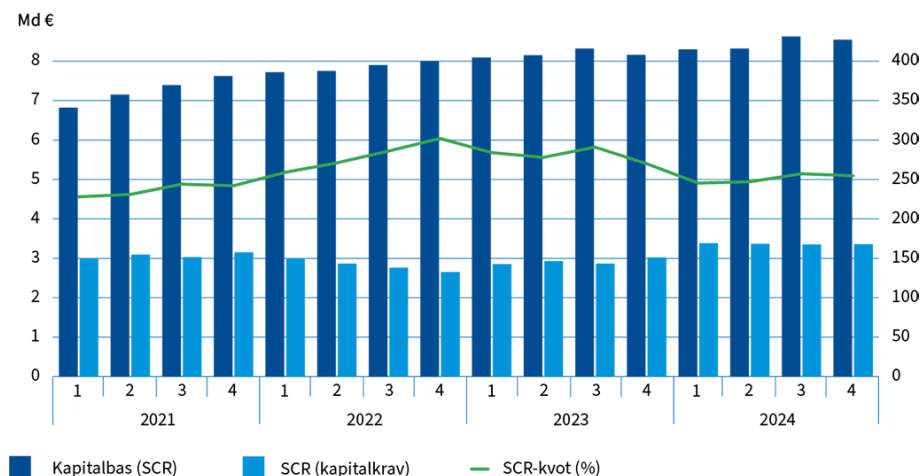
Källa: Finansinspektionen

Skadeförsäkringsbolagens solvens försämrades men var fortfarande på en bra nivå

Skadeförsäkringssektorns solvensgrad var vid slutet av berättelseåret 254,6 % och den sjönk från utgången av 2023 (12/2023: 265,5 %). Trots nedgången var sektorns solvens alltså på en bra nivå. Solvensgraden försvagades av ökningen i solvenskapitalkravet, vilket påverkades bland annat av investeringsavkastningen och ökningen i den symmetriska justeringen för aktierisk.

Skadeförsäkringssektorns investeringsavkastning var 7,5 % under berättelseåret. Investeringsavkastningen bestod mest av aktie- och ränteinvesteringar. Avkastningen från fastighetsinvesteringar var låg men dock positiv. Den svaga ökningen i skadeförsäkringens premieinkomst genererades till största delen från sjukförsäkringar och markfordonsförsäkringar. Ersättningskostnaderna ökade tydligt. Utöver sjukförsäkringsersättningarna hade de stora skadorna i början av året och de krävande väderleksförhållandena en negativ inverkan på skadeprocenten, men den förbättrades mot slutet av året. Sammantaget var sektorns lönsamhet stark 2024.

Solvensställning i skadeförsäkringsbolag

Källa: Finansinspektionen

Arbetspensionssektorns solvens stärktes tack vare den positiva avkastningen på investeringar

Avkastningen på arbetspensionssektorns investeringar var tydligt positiv (9,1 %) under berättelseåret, vilket bidrog till en kraftig ökning också i solvenskapitalet. Solvensgraden som beskriver förhållandet mellan solvenskapitalet och ansvarsskulden förbättrades under året då solvenskapitalet ökade snabbare än ansvarsskulden.

Solvensställningen som beskriver förhållandet mellan solvenskapitalet och solvensgränsen var på samma nivå som året innan (1,6), även om solvensgränsen ökade något snabbare än solvenskapitalet. Solvensgränsen höjdes av de ökade investeringstillgångarna och aktieinvesteringarnas större vikt.

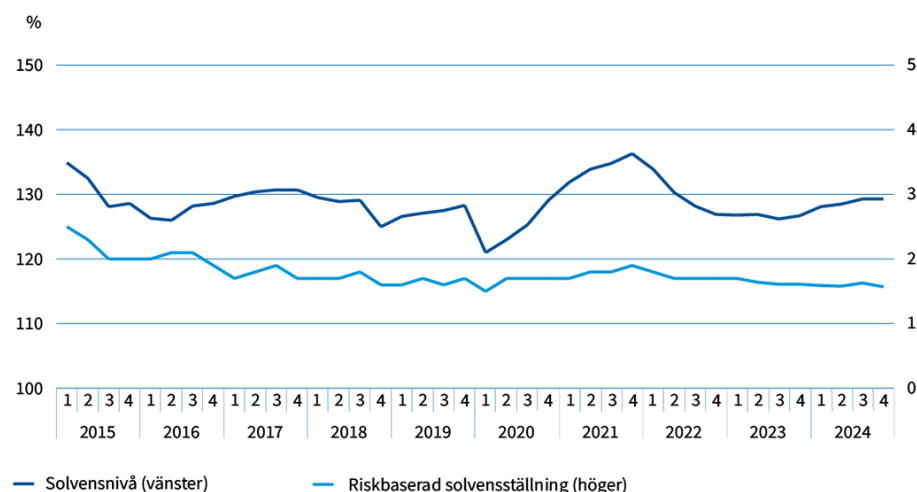
Bland investeringskategorierna var avkastningen från aktie-, ränte- och andra investeringar positiv. Avkastningen på fastighetsinvesteringar var negativ. Den bästa avkastningen under berättelseåret hade aktieinvesteringar som också utgör den största investeringskategorin för arbetspensionsanstalter. Arbetspensionsanstalternas stresstålighet mot aktieinvesteringsschocker var nästan oförändrad jämfört med året innan och fortfarande måttlig.

Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2024

27.5.2025

Offentligt

Utveckling av arbetspensionssektorns solvens 2015–2024

Källa: Finansinspektionen

I och med den lagändring som trädde i kraft i början av 2017 är solvensställningen för åren 2017–2024 inte jämförbar med de föregående åren. Solvensgraden beräknas genom att dividera pensionsmedlen med ansvarsskulden. Solvensställningen är förhållandet mellan solvenskapitalet och solvensgränsen.

3 Finansinspektionens strategi 2023–2025

Finansinspektionens strategi 2023–2025

- Vår tillsyn är förutsägbar och konsekvent.
- Vårt inflytande och förtroendet för oss har ökat och det stöds av kommunikationen.
- Vi utnyttjar data effektivt i tillsyn och beslutsfattande.
- Vi utnyttjar EU-samarbetet i vår tillsyn.

- Våra processer är gemensamma, enhetliga och effektiva.
- Kvalitativ analys bereder väg för en proaktiv tillsyn.
- Datasystemen effektiviserar vår verksamhet.

- Vårt operativa ledarskap är flexibelt.
- Organisationens verksamhet och resursallokeringen är långsiktig och riskbaserad.
- Vårt kunnande utvecklas i takt med förändringarna i omvärlden.

- Vårt ledarskap främjar arbetshälsan.
- Vi erbjuder omfattande och sporrande karriär- och utvecklingsmöjligheter.
- Vår goda arbetsgivarimage bidrar till framgångsrika rekryteringar.

EKONOMISK UTVECKLING REGLERING DIGITALISERING CYBERHOT GEOPOLITISKT LÄGE DEMOGRAFI OCH ARBETE KLIMATFÖRÄNDRING

4 Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2024

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra företag under tillsyn bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls. (1 § i lagen om Finansinspektionen)

Finansinspektionens tillsynsprioriteringar under 2024 gällde de operativa och finansiella riskerna i den instabila omvärlden, långsiktiga trender i omvärlden och den interna styrningen hos företag under tillsyn.

I fråga om den **interna styrningen** framhävde Finansinspektionen förvaltnings- och styrsystemen, riskerna med och hanteringen av utlagda funktioner och datakvaliteten. När det gäller **operativa risker** framhövdes bland annat efterlevnaden av sanktioner samt beredskap och kontinuitetshantering. Bland de **finansiella riskerna** framhövdes kapitalmarknadens känslighet, värderingen av icke-likvida objekt, ökningen av kreditrisker och utmaningarna med likviditetshanteringen.

Av de **långsiktiga trenderna** i omvärlden framhävde Finansinspektionen ESG-risker (Environment, Social, Governance), ökningen i IKT- och cyberrisker, finansbranschens digitalisering samt ökningen och ändringarna i regleringen.

Genomförandet av teman enligt Finansinspektionens strategi 2023–2025 framskred till största delen planenligt.

Genomförande av strategiska teman 2024

Finansinspektionens strategiska teman 2024 var proaktiv och förutsägbart tillsyn, flexibel och förändringsförmögen organisation, ledarskap som stöder expertis samt verksamhet som drar nytta av digitalisering. Dessa temaspecifika projekt som främjar prioriteringarna genomfördes och följdes upp kvartalsvis.

Proaktiv och förutsägbart tillsyn

Finansinspektionen har sedan 2023 publicerat tillsynsprioriteringar samt inspektionsplaner och planer för tematiska bedömningar för det kommande året.

Under året förberedde Finansinspektionen en ny verksamhetsmodell som ökar förutsägbarheten och enligt vilken sammanfattningar av inspektionsrapporter publiceras på den offentliga webbplatsen. Finansinspektionen berättar på sin webbplats om centrala observationer från inspektioner som gäller enskilda företag under tillsyn för att styra hela tillsynsfältet.

Under berättelseåret inriktades analysarbete särskilt till följande tillsynsprioriteringar: kreditrisker, fastighetsrisker och konsekvenserna av den nya regleringen. Tematiska analyser genomfördes enligt ett förnyat koncept i samarbete mellan avdelningarna och gällande hela den finansiella sektorn. I samband med analysarbetet utvecklades nya dataanalyser som i fortsättningen kommer att producera allt mer exakt och aktuell information om olika riskområden.

En upptrappning i systemrisk och sårbarheter förebyggdes genom makrotillsynsbeslut som också stärkte det finansiella systemets motståndskraft mot störningar utifrån proaktiva analyser och konsekvensbedömningar.

Finansinspektionen började utnyttja data i det positiva kreditupplysningsregistret som infördes i Finland. Med hjälp av registret kan man bilda en mer aktuell och exakt lägesbild av hushållens skuldsättning samt om bankernas kreditrisker och förfaringsätt.

Finansinspektionen ordnade de nordiska tillsynsmyndigheternas årliga möte i Finland. Centrala teman för mötet var kommunikationens roll i tillsynen och tillsynens effektivisering genom digitalisering. På mötet kom de nordiska finansiella tillsynsmyndigheterna överens om ett gemensamt brev för att uppmana EU:s finansiella tillsynsmyndigheter till en utveckling av regleringen i en mer principbaserad riktning i stället för en alltför detaljerad reglering. Under mötet genomförde tillsynsmyndigheterna en kartläggning av samarbetsformerna och kom överens om informationsutbyte för att stödja utvecklingen av verksamheten.

Flexibel och förändringsförmögen organisation

Arbetsordningen som godkännts 2023 och reglementet togs i bruk. För att effektivisera verksamheten fattas beslut som gäller en tillsynssektor nu mer heltäckande än tidigare på den avdelning som utöver tillsyn över sektorn i fråga i stället för i Finansinspektionens ledningsgrupp. Sådana är beslut som gäller till exempel användningen av interna modeller för beräkning av bankernas kapitalkrav eller beslut om inledning av stresstester. Verksamheten har effektiviserats också till följd av att underteckningsrätt för mindre betydande beslut har beviljats en lägre organisationsnivå.

Tillsynsstyrgruppen som grundats föregående år etablerade sin verksamhet under 2024. Styrgruppen har förenhetligt tillsynsarbetet på Finansinspektionens avdelningar genom att komma överens om gemensam praxis

till exempel i uppföljningen av tillsynsobservationer, portalanvändningen hos företag under tillsyn och i tillsynen av ESG-frågor.

Finansinspektionen utvecklade förfaranden för prioriteringar och inriktningen av resurser. I praktiken riktas mer resurser än tidigare förutom till genomförande av obligatoriska ansökningsärenden och minimitillsynsmodeller för olika tillsynsområden till realiseringen av tillsynsprioriteringar som fastställts för ett visst år.

Finansinspektionen uppdaterade krisledningsmodellen för kontinuitets- och beredskapsplanen. Den största ändringen i modellen var krisgruppen som vid behov fungerar som stödfunktion för krisstyrgruppen. I beredskapen och kontinuitetshanteringen samarbetar Finansinspektionen aktivt med Finlands Bank. Finansinspektionen deltog också i flera kontinuitets- och beredskapsövningar inom den finansiella sektorn, varav den största under berättelseåret var de nordiska och baltiska myndigheternas gemensamma krisövning inom banksektorn.

Verksamhet som utnyttjar digitaliseringen

Finansinspektionens digitalisering främjades med flera projekt som stöder tillsynsarbetet och verksamheten. Systemprojekten framskred som helhet väl under 2024.

Under berättelseåret tog Finansinspektionen i bruk nya versioner av tillämpningen Tillsynsmyndighetens arbetsbord. De nya funktionaliteterna möjliggjorde planeringen av ett årsprogram för tillsynsåtgärder samt systemstöd för tillsynsprocesser. I och med Tillsynsmyndighetens arbetsbord har processerna blivit enhetligare och effektivare då de nya egenskaperna styr utarbetandet av projektplaner och tidtabeller samt ger chefer arbetsredskap för en uppföljning av överenskomna åtgärder.

Finansinspektionen har också som mål att förbättra tillsynens omfattning och kvalitet med hjälp av artificiell intelligens. I workshoppar identifierades cirka hundra användningsfall som lämpar sig för artificiell intelligens, varav mer än tio kommer att bearbetas.

Det nya rapporteringssystemet för datainsamling från företag under tillsyn färdigställdes och togs i bruk i sin helhet.

I projektet för elektronisk ärendehantering var den viktigaste slutförda helheten 2024 tillämpningen för försäkringsförmedlarregistret som gör försäkringsförmedlarnas hantering av ärenden smidigare. I projektet har också en kanal för elektronisk ärendehantering till Finansinspektionen utvecklats för kunder till företag under tillsyn. Utvecklingen av denna funktionalitet har försenats från det planerade och målet är att den införs i mars 2025.

Ledarskap som stöder expertis

Finansinspektionen tog tillsammans med Finlands Bank i bruk en modell för prestationsledning som stöder expertis och som stärker arbetsplaneringen, ett coachande ledarskap och hybridarbete. Coachningsprogrammet ”Inspirerande och resultatrikt” för chefer och experter stöder genomförandet av denna modell.

Enligt ledarskapsundersökningen låg Finansinspektionens ledarskapsindex på samma nivå som i andra expertorganisationer i Finland och nära föregående års nivå. Stödet för den professionella utvecklingen och nyttan med utvecklingssamtal fick de mest positiva bedömningarna av personalen. Finansinspektionens särskilda styrkor var responsgivning, stöd för den professionella utvecklingen och erkännanden för bra arbetsprestationer. Chefens förtroende för arbetstagarna, effektiviteten i enhetens verksamhet och tydliga mål identifierades som utvecklingsobjekt i enkäten.

Jämfört med föregående års enkät förbättrade Finansinspektionen sin placering bland de mest attraktiva arbetsgivarna inom finansbranschens experter från plats 30 till plats 16. Experter inom juridiken gav Finansinspektionen en åttonde plats bland de mest attraktiva arbetsgivarna.

Finansinspektionens banktillsynsavdelning förnyade sin organisation. Genom förändringarna eftersträvades en enhetlig tillsyn och främjande av tillsynens effektivitet. Inom försäkringstillsynen stärktes resurserna till följd av överföringen av den övergripande tillsynen av pensionsförsäkraren Keva till Finansinspektionen.

Som en del av den gemensamma europeiska banktillsynen (Single Supervisory Mechanism, SSM) 10-årsjubileum ordnade Europeiska centralbanken (ECB) och de nationella tillsynsmyndigheterna en möjlighet för personalen att besöka ECB och de nationella tillsynsmyndigheterna. På besöket i Finland som ordnades av Finansinspektionens Banktillsynsavdelning deltog personer från ECB, Bulgarien, Kroatien, Tyskland, Frankrike, Grekland, Irland, Luxemburg och Holland. Från Finansinspektionens Banktillsynsavdelning deltog tre personer i motsvarande besök i andra länder.

Inom kapitalmarknadstillsynens missbrukstillsyn och IFRS-tillsynen genomfördes kortvariga tillsynsutbyten mellan tillsynsmyndigheterna i Holland och Frankrike. Syftet med besöken var att utbyta information och kompetens om tillsynsmetoder och -processer. Dessutom arbetade två deltagare i Schumann-utbytesprogrammet på avdelningen som stöd för AI-utvecklingen.

Finansinspektionen använde ersättande rekryteringar för nya kompetensbehov. Personalens kompetens inom aktuella teman ökades genom att utnyttja ECB:s utbildningsmöjligheter och andra europeiska utbildningsprogram. Experter deltog också i europeiska tillsynsmyndigheters arbetsrotationer och -besök.

Proaktivitet och öppenhet stöddes också genom intressentgruppsarbete och kommunikation

Finansinspektionen organiserade i juni 2024 ett omfattande seminarium för sina intressenter som behandlade hållbarhetsperspektiv på den finansiella sektorn. På seminariet framhävde Finansinspektionen vikten av hållbarhetsperspektiv, berättade proaktivt om regleringen och tillsynen och uppmanade därmed företag under tillsyn att beakta temat i verksamheten. Finansinspektionen organiserade också flera evenemang för olika tillsynssektorer om aktuella tillsynsystema, såsom tillsyn över sanktioner och bekämpning av penningtvätt, den nya regleringen om den finansiella sektorns digitala motståndskraft och hållbarhetsrapporteringen. Finansinspektionen publicerade tillsynsmeddelande som styr företag under tillsyn under 2024.

Enligt intressentenkäten som genomförts på hösten 2024 låg Finansinspektionens intressentgruppers förtroende för tillsynsmyndigheten på en bra nivå. Den överlägsna majoriteten av respondenterna berättade att förtroendet för Finansinspektionen är mycket eller ganska stort. Förtroendet var nästan oförändrat jämfört med den senaste mätningen 2021.

Enligt intressentenkäten har Finansinspektionen ett bättre rykte jämfört med andra myndigheter: över två tredjedelar av respondenterna bedömde att ryktet är tydligt eller något bättre än genomsnittet. Enligt enkätresultaten är det motiverat att öka kännedomen om Finansinspektionens verksamhet: endast drygt en tredjedel av enkätdeltagarna bedömde att de känner till Finansinspektionens nuvarande verksamhet väl och nästan sextio procent bedömde att de känner till den måttligt. Bedömningarna om kännedomen om verksamheten hade försämrats något jämfört med den tidigare mätningen 2021. Detta förklaras åtminstone delvis av att en större andel

av respondenterna var representanter för medierna än i den tidigare mätningen. Den bästa kännedomen om Finansinspektionens verksamhet hade respondenter från banksektorn och andra myndigheter.

Finansinspektionens mediesynlighet

Finansinspektionen publicerade 20 pressmeddelanden under 2024. Två presskonferenser ordnades. Telefontjänsten för medierna mottog och styrde över 100 frågor eller intervjuförfrågningar från medierna till experter. Genom dessa tar Finansinspektionen upp både viktiga tillsynsämnen och för fram tillsynsmyndighetens synpunkter i den offentliga debatten.

År 2024 publicerades 926 medieartiklar om Finansinspektionen, vilket var något mindre än året innan. Även Finansinspektionens dominerande roll i medieartiklarna sjönk och en mindre andel av artiklarna än tidigare baserade sig på Finansinspektionens pressmeddelanden. Förändringen berodde på ett större antal nyheter än vanligt som endast berörde Finansinspektionen samt ett lägre genomslag av pressmeddelanden än vanligt. Tonen i Finansinspektionens publicitet var alltså i huvudsak neutral 2024.

Utfall av huvudsakliga indikatorer som stöder Finansinspektionens strategi

Under berättelseåret följde Finansinspektionen upp sju strategiska indikatorer som rapporteras till Finansinspektionens direktion. Målvärdet uppnåddes i fyra indikatorer, målet för tre indikatorer uppnåddes inte.

I intressentenkäten² kom man mycket nära målet beträffande de vitsord som de viktigaste intressentgrupperna gav (3,5 och 3,4) i fråga om Finansinspektionens fokus på väsentliga frågor, konsekvens, öppenhet, aktivitet, förändringsförmåga, smidighet och förmågan att inrikta verksamheten i enlighet med förändringarna i omvärlden (4). Intressentenkäten för 2024 var den första under strategiperioden, varför de indikatorer som gäller den inte fanns med i direktionens berättelse till bankfullmäktige förra året och det totala antalet indikatorer ökade sålunda med två.

Intressentenkätens resultat var i fråga om det allmänna förtroendet för Finansinspektionen, ryktet samt nyttigheten av interaktionen märkbart positiva, även om indikatorvärdena låg lite efter målet.

Resultatet som gäller ledarskap i personalenkäten nådde det nationella referensvärdet, men eftersom det sjunkit något från det utmärkta resultatet förra året ansågs det inte ha uppnått målet. Finansinspektionens framgång i undersökningar om arbetsgivarprofilen berättar dock om ett lyckat ledarskap.

² Bedömningsskalan för intressentenkäten var 1–5. Resultat 4–5 (grön/bra), 3 (gul/varken bra eller dålig) och 1–2 (röd/dålig).

De strategiska indikatorernas status har bedömts med följande bedömningsskala på tre nivåer:

Huvudindikatorer som stöder strategin – rapporteras till direktionen

Strategiska teman 2023–2025	Huvudindikatorer	2024 resultat
 Proaktiv och förutsägbar tillsyn	1. De viktigaste intressentgruppernas syn på Finansinspektionens verksamhet Fokus på väsentliga frågor, konsekvens, öppenhet och aktivitet	○○ Ny indikator
	2. Utfall av inspektioner och tematiska bedömningar	●●●
 Verksamhet som utnyttjar digitaliseringen	3. Digitala projektens framgång Utfall av strategiska ICT-projekt (Fisa-, Rapu- och VTP)	●●●
 Flexibel och förändringsförmögen organisation	4. Arbetstagarerfarenhet – Personalens tillfredsställelse	●●●
	5. De viktigaste intressentgruppernas syn på Finansinspektionens verksamhet Förändringsförmåga, smidighet och förmågan att inrikta verksamheten enligt omvärldsförändringarna	○○ Ny indikator
 Ledarskap som stöder expertis	6. Arbetstagarerfarenhet – Framgångsrikt ledarskap	○○
+ Utfall av verksamhetsplaner (uppföljning vid sidan om de huvudsakliga indikatorerna)		●●●

●●● Målet har uppnåtts enligt planerna

○○○ Målet har inte framskridit enligt planerna

○ Målet ligger långt efter planerna

5 Finansinspektionens tillsynsåtgärder 2024

Finansinspektionens strategi för 2023–2025 styr tillsynen och verksamhetsutvecklingen. Strategin betonar proaktivitet och förutsägbarhet, verksamhet som drar nytta av digitalisering, ledarskap som stöder expertis samt till en förbättring av flexibiliteten och förändringsförmågan.

Tillsynsmyndigheten utövade tillsyn 2024 i enlighet med fastställda tillsynsprioriteringar. Dessa gällde de operativa och finansiella riskerna i den instabila omvärlden, långsiktiga trender och den interna styrningen hos företag under tillsyn.

Makrotillsynsåtgärderna stärkte finansieringssystemets motståndskraft i händelse av strukturella risker

Finansinspektionens direktion fattar beslut om användningen av makrotillsynsverktyg i Finland. I juni 2024 beslutade Finansinspektionen att behålla buffertkraven för andra systemviktiga kreditinstitut (Other Systemically Important Institutions, O-SII) oförändrade. Finansinspektionen hade 2023 ställt ett systemriskbuffertkrav på en procent och godkände delvis Norges systemriskbuffertkrav som riktades till finländska bankers norska exponeringar och som trädde i kraft under berättelseåret.

I september godkände Finansinspektionen ett sektorspecifikt systemriskbuffertkrav på sju procent som ställts av den danska makrotillsynsmyndigheten. Detta krav tillämpas på finländska kreditinstituts danska exponeringar som riktas till sammanslutningar inom fastighetssektorn. Kravet trädde i kraft den 1 januari 2025.

De strukturella buffertkraven trädde i kraft i sin helhet och höjde de finländska bankernas totala makrotillsynsbuffertar till en nivå som Finansinspektionen anser vara tillräcklig.

Finansinspektionen bedömer kvartalsvis både behovet av att ställa ett kontracykliskt buffertkrav för kreditinstitut och behovet av att strama åt hushållens maximala belåningsgrad, dvs. lånetaket, som begränsar bostadsupplåningen. Marknads- och konjunkturutvecklingen uppvisade inget behov av att strama åt kraven en enda gång under berättelseåret.

Enligt utredningen som upprättats under berättelseåret iakttog kreditinstituten väl Finansinspektionens rekommendation om en maximal skuldbetalningskvot för bolånesökandes lån och finansieringsvederlag samt de nya begränsningarna som gäller bostads- och bostadsbolagslån som trädde i kraft 2023.

Nya företag under tillsyn inom konsumentkreditgivare

Företag som beviljar konsumentkrediter överfördes under Finansinspektionens tillsyn 2023 då lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare och bestämmelserna om hanteringen av insolvensrisker inom konsumentkreditgivning trädde i kraft.

Utredningarna och bedömningarna över uppfyllandet av registreringskraven, förfaringssätt som gäller kundskydd och hanteringen av insolvensrisker som gäller nya företag under tillsyn slutfördes under första hälften av året. I bedömningarna utreddes i hur stor utsträckning kreditgivarnas metoder svarade mot kraven i de nya bestämmelserna, innehållet i avtalsvillkoren för nya företag under tillsyn och processerna för hantering av kundklagomål. Utredningarna visade att det fanns en del brister i de individuellt överenskomna avtalsvillkoren. De avslöjade också skillnader mellan aktörerna när det gäller hanteringen av insolvensrisken samt brister i kreditgivningspraxis.

Försummelser i anmälan om ändringar som skett i registeruppgifterna upptäcktes. Finansinspektionen uppdaterade sina register och utredde samtidigt aktörernas ägarstrukturer. Utifrån ansökningarna som gäller avregistrering av berörda företag återkallade Finansinspektionen registreringen av 14 företag. Förutsättningen för avregistrering var att företaget inte längre beviljar nya konsumentkrediter och att det inte har kvar kreditstock från tidigare verksamhet.

Bankernas riskhantering som tillsynsobjekt

Finansinspektionen utövar tillsyn över de största bankerna i Finland med ledning av ECB: Nordea Bank Abp, OP Gruppen, Kommunfinans Abp och Danske Bank A/S, Finland filial. Tillsynen av övriga banker är under Finansinspektionens direkta ansvar.

I och med förändringarna i den ekonomiska omvärlden fokuserade Finansinspektionens banktillsyn under berättelseåret på hanteringen av kredit- och likviditetsrisker, efterlevnaden av den nya regleringen om ränterisker samt frågor som gäller den interna styrningen. Inspektionerna inriktades på kreditrisker, likviditetsrisker, intern

styrning samt interna modeller för beräkning av kapitalkravet.

Finansinspektionen utredde i vilken mån bankerna under dess direkta tillsyn följer regleringen om värdering av säkerheter i form av fastigheter och hur de hanterar kreditrisker i anslutning till bostadsbolagslån. De största bristerna hänförde sig till värdering av säkerheter i form av kommersiella fastigheter för nödlidande exponeringar och oberoendet av värderingen från kreditbeslutsprocessen samt frekvensen för kontroll av värdena på säkerheter i form av fastigheter.

Finansinspektionen bedömde också hur bankerna följer Europeiska bankmyndighetens (EBA) uppdaterade ränteriskreglering. Brister upptäcktes både i kreditinstitutens egna metoder och i extremvärdestest och särskilt i hanteringen av mätningsmetoder och modeller. Bristerna i mätningsmetoder och modeller i samband med deras bristfälliga hantering ifrågasätter tillförlitligheten i resultaten från kreditinstitutens ränteriskmätningar.

Finansinspektionen deltog i den gemensamma krishanteringsövningen som arrangerades av myndigheterna med ansvar för den finansiella stabiliteten i de nordiska och baltiska länderna. I övningen testades myndigheternas beredskap för en eventuell krissituation i en fiktiv bank med verksamhet i Norden och Baltikum. I övningen deltog närmare 450 personer från olika länders myndigheter samt EU-myndigheter. I övningen deltog också en representant för Internationella valutafonden IMF. Från Finansinspektionen deltog 25 personer i övningen.

Betydelsen av ombesörjningen av IKT- och cybersäkerhet framhövdes under året

I den rådande säkerhetssituationen fästes särskild uppmärksamhet vid den operativa funktionen hos de tjänster som den finansiella sektorn tillhandahåller och deras driftssäkerhet. Finansinspektionen följde extra noga med cybersäkerheten och tjänsternas funktion.

Under hösten utsattes den finansiella sektorn för överbelastningsattacker som orsakade långvarigare olägenheter än tidigare för kundtjänsten. Överbelastningsattacker genomfördes också i de andra nordiska länderna, i de baltiska länderna och mer vidsträckt i Europa. Attackerna behandlades i medierna och i samhällsdebatterna mer i Finland än i de andra nordiska länderna.

Olika typer av bedrägerier och svindlerier i anslutning till betalningar ökade också under 2024. Bedrägerimetoderna utvecklas hela tiden, därför bör säkerheten i nät- och mobilbanken och vid nätbetalningar samt de tekniska lösningar som gäller stark kundautentisering svara mot de nya säkerhetshoten i samband med elektroniska betalningar.

Finansinspektionen publicerade 2024 en tematisk bedömning om säkerheten i nätbanken, mobilbanken och vid nätbetalningar och rekommenderade bankerna att utveckla kontrollerna av nät- och mobilbetalningar så att användaren har mångsidigare möjligheter än för närvarande att fastställa säkerhetsgränser för sina betalningar som baserar sig på kontoöverföringar. Sådana begränsningar är till exempel möjlighet att fastställa bruksgränser för betalningar per dag eller gång eller begränsningar som gäller enskilda länder eller geografiska områden och betalningsmottagare. Därtill bör bankerna förbättra monitoreringen av eventuella obehöriga transaktioner, möjligheterna att stoppa sådana och att begära tilläggsbekräftelse. Finansinspektionen rekommenderade att bankerna utvecklar monitoreringen av betalningar så att de i allt högre grad kan stoppa betalningar som i betydande grad avviker från kundens tidigare betalningshistorik.

Det är viktigt att informera om olika svindlerimetoder och att vägleda kunderna om hur de sköter sina ärenden tryggt på nätet. Bankerna ska fortsättningsvis aktivt i olika kanaler informera om säkerhetshot som riktas mot tjänsterna och fortsätta att påminna och vägleda kunderna om hur ärendena kan skötas tryggt i bankernas e-tjänster. Finansinspektionen arrangerade på hösten 2024 tillsammans med Finlands Bank och Centralen för ekonomiskt kunnande ett evenemang för gymnasieelever om identifiering av svindlerier samt om säkra betalningar.

Under våren utredde Finansinspektionen hur betydande finansiella aktörer har säkerställt sin motståndskraft mot störningar både under normala förhållanden och för undantagsförhållanden. Under hösten utvärderade Finansinspektionen beredskapen hos kreditinstitut som är verksamma i Finland att använda kontosystemet inom försörjningsberedskapen som skapats för att trygga dagliga betalningar och reservsystemet för betalningar mellan banker.

Finansinspektionen slutförde två inspektioner av IKT- och informationssäkerhetsrisker. En specialist från Finansinspektionen deltog under början av året i cyberstresstester för banker som står under Europeiska centralbankens (ECB) direkta tillsyn.

Under året förbereddes tillämpningen av förordningen om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (Digital Operational Resilience Act, DORA) som inleddes i januari 2025. Fördröjningarna i färdigställandet av regleringen på lägre nivå som kompletterar förordningen inverkade på såväl företagens under tillsyn som Finansinspektionens förberedelser.

Finansinspektionen fortsatte samarbetet inom informationsfördelning med andra finansmarknadsaktörer vid olika störningar som påverkar finansmarknaden. Samarbetet inom samordningen av utländska myndighetsåtgärder vid operativa störningar fortsatte med de nordiska och baltiska myndigheterna. Finansinspektionen förberedde sig också för att fungera som en nationell åtkomstpunkt i samordningsgruppen för systemiska cyberincidenter på finansiella sektorn (Systemic Cyber Incident Coordination Framework, EU-SCICF).

Solvens- och uppförandetillsyn av aktörer inom försäkringssektorn

Finansinspektionen inriktade sin tillsyn på försäkringssektorn både enligt sina egna prioriteringar och enligt Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) strategiska mål. Prioriteringarna omfattade bland annat företagsstyrningens funktion och tillförlitlighet hos företag under tillsyn, kvantitativa risker samt fastighetsrisker inom investeringsverksamheten. Utredningen av försäkringsbehovet som hänför sig till kundskyddet och styrelsernas roll i uppförandetillsynen framhövdes.

Finansinspektionen kartlade rutinerna inom skade- och livförsäkringsbolagens internrevision samt tillräckligheten i funktionens yrkeskompetens och resursfördelning som en del av tillsynen av företagsstyrningssystemet och upptäckte brister i säkerställandet av funktionens resurser och kompetens samt i revisionsplanerna. Bedömningen avslöjade utvecklingsbehov också inom växelverkan mellan internrevisionen och styrelsen. Eiopa gav ut ett ställningstagande om riskfaktorer den identifierat i försäkringsbolagens belöningssystem.

Finansinspektionen utredde skade- och livförsäkringsbolagens styrelsearbete. Enligt utredningen finns det utrymme

för utveckling i styrelsearbetet särskilt i fråga om styrningssystemets tillräcklighet och bedömningen av riskaptiten samt i diskussionerna i styrelsen och interaktionen med personalen. Tillsynsmyndigheten lyfte fram som god praxis en modell där dokumentationen av styrelsens interaktion var tydlig och där styrelsen enligt protokollsanteckningarna styrde starkt företagets verksamhet.

Finansinspektionen inspekterade fyra arbetslöshetskassor och gav uppmaningar och rekommendationer bland annat om utläggningen av en offentlig förvaltningsuppgift, skriftliga verksamhetsprinciper, internrevisionen och hanteringen av ledningens yrkeskompetens.

Kartläggningen av riktlinjerna för riskhantering och intern kontroll i pensionsstiftelser och -kassor som utövar lagstadgad pensionsförsäkring visade att verksamhetsprinciperna i regel var adekvata. Finansinspektionen påminde om att verksamhetsprinciperna för riskhantering och intern kontroll ska vara skriftliga, bekräftade av styrelsen och deras aktualitet ska bedömas regelbundet.

Finansinspektionen gjorde en djupanalys av riskreducerande egenskaper, effekter, riktigheten av beräkningar, bas- och motpartsrisiker i skadeförsäkringsbolagens återförsäkringsarrangemang samt av aktuariefunktionens utlåtanden. Analysresultaten framhävde behovet av en fortlöpande bedömning då återförsäkringsarrangemangen ändras. Det är särskilt viktigt att direktförsäkrare säkerställer att försäkringsvillkoren och teckningspolicyerna uppmärksammar ändrade innehåll i återförsäkringsavtal.

Eiopa genomförde stresstester för en del europeiska skade- och livförsäkringsbolag. Finansinspektionen utvidgade stresstestet att gälla nationellt utvalda försäkringsbolag och -grupper samt arbetspensionsförsäkringsanstalter. Utifrån resultaten bedömde Finansinspektionen att den finländska skade- och livförsäkringssektorn tål konsekvenserna av ett allvarligt och omedelbart stressscenario utan en solvensförsäkring. Arbetspensionsanstalternas solvens tålde väl stressen som riktades mot likvida investeringar i stressscenariot. Efter en mycket allvarlig och osannolik snabb försämring i illikvida investeringar skulle solvensläget ha varit svag utan specialåtgärder.

I den tematiska bedömningen för pensionsförsäkrare konstaterades att fastighetsinvesteringarnas verkliga värde var vid utgången av 2023 i regel aktuell och värderad av ett oberoende utomstående värderingsföretag. Verkliga värdet på pensionsförsäkrarnas fastighetsinvesteringar reflekterade den försvagade situationen på fastighetsmarknaden och de största nedskrivningarna gjordes på affärslokaler och bostäder som också utgör de största fastighetsklasserna. Liknande observationer gjordes också i tillsynen av skade- och livförsäkringsbolagens fastighetsinvesteringar.

Finansinspektionen bedömde utifrån styrelseprotokollen huruvida de viktigaste förfarandena som gäller försäkringstagarna, till exempel handläggningstider och antalet klagomål, behandlas i arbetspensionsbolagens och de större liv- och skadeförsäkringsbolagens styrelser. Det fanns betydande bolagsspecifika skillnader i hur förfarandena inom försäkringsverksamheten behandlas i bolagens styrelser och i hur ärendena dokumenteras. Finansinspektionen rekommenderade att bolagens styrelser fäster särskild uppmärksamhet vid att säkerställa att de viktigaste serviceprocesserna fungerar i enlighet med regleringen.

Finansinspektionen påminde bolagen om betydelsen av en bedömning av kundens försäkringsbehov samt om en tydlig och begriplig marknadsföring av arbetspensionsbolagens bolagsspecifika avgiftsdelar.

I kapitalmarknadstillsynen exceptionellt många begäranden om utredning samt observationer om börsprospekt och iakttagandet av redovisningsstandarder

Kvaliteten på de börsprospekt som lämnats in till Finansinspektionen för kontroll under våren 2024 var sämre än tidigare. Finansinspektionen lyfte fram prospektens sämre kvalitet i nyhetsbrevet Markkinat på sommaren.

Antalet observationer inom tillsynen av de internationella redovisningsstandarderna (International Financial Reporting Standards, IFRS) ökade. Observationerna gällde grundfrågor, då osäkerheten i omvärlden komplicerar rapporteringsfrågor. Den nya hållbarhetsrapporteringsskyldigheten är den största rapporteringsändringen för börsbolag sedan införandet av IFRS-standarderna och kräver betydande resurser av bolagen. Finansinspektionen offentliggjorde prioriteringarna för tillsynen av börsbolag som inleds 2025 vid börsbolagsevenemang i slutet av förra året.

I tillsynen av marknadsmissbruk vägledde Finansinspektionen tillhandahållare av investeringstjänster i övervakningen av återköp av värdepapper kort tid efter försäljningen samt i tillämpandet av god praxis. Ändringarna i EU-regleringen i förordningen om marknadsmissbruk trädde i kraft delvis i slutet av året. Finansinspektionen beslutade att man i Finland iakttar förordningens gränsvärde för anmälan om ledningens transaktioner, dvs. 20 000 euro (tidigare 5 000 euro).

Finansinspektionen offentliggjorde i början av maj undantagsvis ett pressmeddelande om att den lämnat in en förundersökningsbegäran som gäller misstanke om värdepappersmarknadsbrott angående Oma Sparbank Abp. Genom meddelandet bekräftades att begäran om utredning som polisen offentliggjort hade kommit från Finansinspektionen.

Finansinspektionen ställde 2023 Ermitage Partners Oy ett förbud att fortsätta och förnya tillhandahållandet av investeringstjänster i strid med lagen om investeringstjänster. Helsingfors förvaltningsdomstol beslutade den 27 november 2024 att hålla förbudet i kraft. Beslutet har inte vunnit laga kraft.

OP Företagsbanken Abp anslöt sig som medlem i Europeiska monetära institutets (European Money Market Institute, EMMI) Euribor-panel. Som en del av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (European Securities and Markets Authority, ESMA) kollegium övervakar Finansinspektionen OP Företagsbanken Abp:s verksamhet som medlem i Euribor-panelen.

Finansinspektionen genomförde årsenkäten för fondförvaltare och bolag som tillhandahåller investeringstjänster och upptäckte brister bland annat i sammansättningen av auktoriserade bolags styrelser för att hantera intressekonflikter, i compliancefunktionens övervaknings- och inspektionsåtgärder samt i tidsanvändningen och utläggningar. Finansinspektionen publicerade en rapport om sina observationer och åsikter om tillämpningen av regleringen samt om frågor som bolagen särskilt bör fästa uppmärksamhet vid.

Finansinspektionen fäste i sin tillsyn 2024 uppmärksamhet vid ändringar inom fastighetssektorn såväl inom fastighetsfonder som i fastighetsvärderingar som investeringar och säkerheter. Finansinspektionen övervakade korrigeringen av brister i stresstester som gäller likviditetshanteringen hos förvaltare av öppna fastighetsfonder. Finansinspektionen hade observerat bristerna i en tematisk bedömning 2023. Finansinspektionen bedömde månatligen också inlösen av öppna fastighetsfonder. Under berättelseåret färdigställdes två riskhanteringsinspektioner hos förvaltare av öppna fastighetsfonder och i slutet av året inledde Finansinspektionen inspektioner som gäller värderingen av öppna fastighetsfonder.

Under presskonferensen den 12 september 2024 berättade Finansinspektionen om fastighetsfondernas situation: Nettoinlösningarna och värdeförändringarna har varit negativa 2024, och i detta sammanhang har också det främmande kapitalet ökat något. Öppna fastighetsfonder har sedan 2023 minskat fondernas öppettider för inlösen och utökat användningen av likviditetshanteringsverktyg. Då fondernas likviditetssituation blivit svagare har enskilda fastighetsfonder under 2023 och 2024 också tillfälligt begränsat eller avbrutit inlösningar.

I början av 2025 behandlades avbrutna inlösningar i fastighetsfonder i medierna och Finansinspektionens specialister har deltagit aktivt i diskussionen kring temat.

MiCA-förordningen som gäller kryptoaktörer trädde i kraft stegvis

EU-förordningen om kryptotillgångar (MiCA) trädde i kraft stegvis under 2024 och den tillämpas fullt ut sedan utgången av 2024.

Enligt förordningen ska leverantörer som erbjuder kryptotillgångstjänster uppfylla flera krav som är väl etablerade på den finansiella marknaden. Kraven rör bland annat organisation av förvaltning, ledningens kompetens, kapitalbasen, datatransparens, informationssäkerhet och hantering av intressekonflikter.

Finansinspektionen mottog inom utsatt tid sju ansökningar om auktorisation från leverantörer av kryptotillgångstjänster som är registrerade i enlighet med gällande lagstiftning. Sökandens rätt att tillhandahålla tjänster relaterade till virtuella valutor upphör om ingen auktorisation beviljas före slutet av övergångsperioden.

Tillsyn av förhindrande av penningtvätt

Tillsynen av förhindrande av penningtvätt baserar sig på strategin för förhindrande av penningtvätt som utarbetats för åren 2023–2024 och som fokuserar på information och anvisningar samt tillsynsverksamhet och riskbedömning. Dessa bidrar gemensamt till en övergripande tillsyn av förhindrande av penningtvätt.

Under 2024 inspekterade Finansinspektionen förhindrande av penningtvätt hos ett kreditinstitut, två betalningsleverantörer och en tillhandahållare av tjänster inom virtuella valutor. Utöver detta inledde Finansinspektionen tre inspektioner som kommer att slutföras på nästa års sida. I uppförandetillsynen av förhindrande av penningtvätt och efterlevnaden av sanktioner har antalet inspektioner etablerat sig till fem (glidande 12 mån.) enligt målet.

Tillsynen av förhindrande av penningtvätt täcker flera tillsynssektorer och Finansinspektionen träffade ca sextio företag under tillsyn under berättelseåret. Specialister inom penningtvätttillsynen deltog för första gången också i ArPL-bolagens möten.

Finansinspektionen tilldelade två tillhandahållare av penningöverföringstjänster påföljdsavgifter på grund av försummelser av regleringen för förhindrande av penningtvätt. Försummelserna gällde bland annat anmälan om tröskelvärde samt bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i anslutning till kundrelationer.

Finansinspektionen utredde efterlevnaden av skyldigheter i enlighet med penningtvättslagen hos företag som överförts under dess tillsyn 2023 och som beviljar konsumentkrediter. Enligt utredningen har Finansinspektionens aktiva åtgärder haft en positiv inverkan på utökandet av aktörernas riskmedvetenhet när det gäller penningtvätt och

finansiering av terrorism samt på riskhanteringen. Största delen av aktörerna har reagerat snabbt på Finansinspektionens begäran om tilläggsutredning. Aktörerna har utvecklat sina interna riskhanteringsprocesser för att effektivisera bekämpningen av penningtvätt utifrån Finansinspektionens respons.

På hösten 2024 inledde Finansinspektionen den första inspektionen om efterlevnad av sanktioner. Finansinspektionen upprättade också en riskbedömning av efterlevnaden av sanktioner. Exponeringen för sanktionsrisker har ökat inom branscher som tillhandahåller olika gränsöverskridande betaltjänster som gör det möjligt att snabbt och enkelt överföra tillgångar från en plats till en annan. Sådana är till exempel kredit- och betalningsinstitut som tillhandahåller internationella betaltjänster. Dessa aktörer bör fästa särskild uppmärksamhet vid sina riktlinjer, förfaranden och interna kontroll. Även penningförmedlare och tillhandahållare av virtuella valutor bör fästa särskild uppmärksamhet vid att de har tillräckliga riktlinjer och rutiner för att iaktta sanktionsbestämmelserna.

Finansinspektionen upprättade också en bedömning av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som gäller tillhandahållare av virtuella valutor. Risken i anslutning till produkter och tjänster som tillhandahålls på sektorn är mycket betydande, eftersom det är möjligt att göra gränsöverskridande betalningar från en person till en annan nästan i realtid. Vid överföring av virtuella valutor är det också ofta mycket svårt att identifiera parterna. Denna verksamhet är dock förutom i vissa undantag ännu begränsad när det gäller kundantalet och den geografiska spridningen.

Arbetsgruppen för revidering av penningtvättslagen inledde sitt arbete efter att Europeiska unionens (EU) paket för bekämpning av penningtvätt (Anti Money Laundering, AML) godkändes. Finansinspektionen deltar aktivt i detta arbete samt i förberedelserna inför den nya myndigheten för bekämpning av penningtvätt (Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism, AMLA).

Inspektioner, tematiska bedömningar och tillsynsmyndighetens bedömningar

Under berättelseåret slutfördes sammanlagt 44 inspektioner eller tematiska bedömningar. 17 inspektioner eller tematiska bedömningar framskred enligt planerna vid utgången av året och de förväntades bli klara under början av 2025. Årsprogrammet för inspektioner och tematiska bedömningar 2024 förverkligades till 89 procent med beaktande av att sex inspektioner eller tematiska bedömningar inhiherades av skäl som är oberoende av Finansinspektionen. Under året utökades planen med sex inspektioner eller tematiska bedömningar. De slutförda inspektionerna och tematiska bedömningarna producerade betydande observationer både om enskilda företag under tillsyn och finansmarknadens läge och risker.

Finansinspektionen fortsatte under berättelseåret den månatliga uppföljningen av utfallet av inspektioner och tematiska bedömningar för att kunna reagera på eventuella avvikelser i ett så tidigt skede som möjligt, till exempel genom att omfördela resurserna.

Planen för 2024 innehöll 24 tillsynsmyndighetsbedömningar och detta antal slutfördes också under berättelseåret. Av dess slutfördes tretton inom försäkringstillsynen, tio inom banktillsynen och en inom kapitalmarknadstillsynen.

Begäran om utredning och administrativa sanktioner

Missbrukstillsynen och ingripande i missbruk som förutsätts av en tillförlitlig verksamhet på marknaden utgör en del av Finansinspektionens övergripande tillsynsarbete.

Finansinspektionen lämnade 18 begäranden om utredning till polisen, påförde en ordningsavgift och nio påföljdsavgifter. Av de begäranden om utredning som lämnats riktades 17 stycken till handel på värdepappersmarknaden under berättelseåret. Antalen begäranden om utredning och administrativa påföljder ökade från tidigare år. Ökningen påverkades bland annat av tillsynsprioriteringarna och den riskbaserade tillsynen samt utvecklade tillsynsprocesser och -system inom utredningen av misstänkt missbruk av insiderinformation och marknadsmanipulation. Finansinspektionen ingrep med sanktioner också i sådana förseelser och försummelser där den under de senaste åren observerat att centrala skyldigheter i allt större grad inte iakttas. Sådana är försummelser i anknytning till ledningens transaktionsanmälningar. Ökningen i antalet administrativa påföljder påverkades också av allokeringen av personalresurser i Finansinspektionen. Finansinspektionen rapporterar i regel endast uppgifter om antal för gjorda begäranden om utredning för att inte äventyra polisens förundersökning.

Utredningsfallen på värdepappersmarknaden

Under berättelseåret utredde Finansinspektionen 207 tillsynsfall i anknytning till handeln på värdepappersmarknaden och informationsskyldigheten. Finansinspektionen mottog 204 anmälningar om misstänkta transaktioner eller order från marknaden. Det har inte skett några betydande förändringar i antalet anmälningar om misstankar. Finansinspektionen behandlade en stor del av anmälningarna under året och utredningen av en del fortsätter 2025.

Samarbete med Europeiska centralbanken och de europeiska tillsynsmyndigheterna

Finansinspektionen är en del av den europeiska gemensamma banktillsynsmekanismen (Single Supervisory Mechanism, SSM). SSM består av Europeiska centralbanken (ECB) och nationella behöriga myndigheter i medlemsstater som tillhör eurosyste

Finansinspektionen tillhör Europeiska finanstillsynssystemet som består av tre myndigheter: Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (ESMA) och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA).

Till Europeiska finanstillsynssystemet hör också Europeiska systemrisknämnden (ESRB) som verkar i anslutning till Europeiska centralbanken och nationella tillsynsmyndigheter. Finansinspektionen samarbetar selektivt också i internationella forum.

Europeiska centralbanken ECB

ECB:s och den nationella tillsynsmyndighetens gemensamma tillsynsgrupper övervakar banker under ECB:s tillsyn enligt en etablerad verksamhetsmodell. Finansinspektionen utför ca 75 procent och ECB 25 procent av tillsynsarbetet. Inspektioner av finländska banker genomförs av ECB och inspektörer från andra SSM-länder.

Finansinspektionen utnyttjar ECBs metodutveckling och tillsynspraxis i tillsynen av kreditinstitut som står under Finansinspektionens direkta tillsyn. Finansinspektionen deltar i ECB:s utveckling av tillsynsmetoder och -verktyg. ECB:s tillsynsnämnd leder den gemensamma tillsynsmekanismens verksamhet och fattar beslut om banker under dess tillsyn.

I samarbete mellan ECB och Finansinspektionen gjordes under berättelseåret sju inspektioner i finländska banker under ECB:s tillsyn. På förslag av Finansinspektionen beviljade ECB en bank koncession och bedömde utifrån Finansinspektionens förslag tre anmälningar om förvärv av kvalificerade innehav. I banker som står under ECB:s direkta tillsyn genomfördes tillsynsbedömningar. Under berättelseåret var de gemensamma tillsynsgruppernas arbete dessutom inriktat på att förbereda tillämpningen av DORA-förordningen, framför allt genom att utveckla rapporteringen av IKT-relaterade incidenter och testning av digital motståndskraft (Threat-Led Penetration testing).

Europeiska bankmyndigheten EBA

Finansinspektionen medverkar i EBA:s arbete genom att delta i beslutsfattandet i förvaltningsrådet och dess ständiga kommittéer. Den är också medlem i flera arbetsgrupper som sorterar under dessa kommittéer och där författningsprojekt som riktas till EBA förbereds, gemensam tillsynspraxis säkerställs och finansmarknadsrisker analyseras.

Under berättelseåret var EBA:s viktigaste författningsprojekt, i vars beredning också Finansinspektionen deltog, reformen av bankernas kapitaltäckningsreglering, implementeringen av EU:s digitala finansstrategi och tillsynen av bankernas ESG-risker. Utöver detta fortsatte arbetet för utvecklingen av datalager som samlas in från bankerna och EBA:s analysverksamhet. Finansinspektionen deltog också i EBA:s europeiska projekt i anknytning till bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten Eiopa

Under berättelseåret fokuserade Eiopa på flera pågående lagstiftningsprojekt. Till dessa hör bland annat uppdateringen av solvensregleringen (Solvency II Review), direktivet om återhämtning och resolution (Insurance Recovery and Resolution Directive, IRRD) samt förordningen om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (Digital Operational Resilience Act, DORA).

Andra centrala projekt var stresstester som genomfördes i skade- och livförsäkringssektorn samt projekt med syfte att förenhetliga tillsynen, såsom återförsäkringsfrågor och fondförsäkringarnas mervärde (Value for Money) för försäkringstagaren. Finansinspektionen deltog i Eiopas arbete särskilt på styrningskommitténivå.

En stor del av regleringen och tillsynsutvecklingen genomförs i samarbete mellan Eiopas personal och arbetsgrupper som består av representanter för nationella tillsynsmyndigheter. Under berättelseåret fanns det drygt fyrtio arbetsgrupper och Finansinspektionen deltog i drygt tio av dessa. Finansinspektionen deltog alltså mycket selektivt i arbetsgrupper och upprättandet av enskilda regleringsinstrument. Finansinspektionen riktade resurser så att den egna verksamheten drog nytta förutom av utvecklingen av den europeiska regleringen och en enhetlig tillsyn också av utvecklingen av tillsynen och metoderna.

Inom den närmaste framtiden kommer de centrala temana att vara tillsynen över digitaliseringen och användningen av artificiell intelligens samt uppförandetillsyn. Eiopa strävar också aktivt till att främja åtgärderna för hantering av underskottet i pensionsskyddet. Klimatförändringen kommer i fortsättningen att utmana försäkringssystemet i försäkring av naturkatastrofer. Tillsammans med ECB fortsätter Eiopa sökandet av olika lösningsalternativ och deltar i diskussionen om dem.

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Esma

Esma och de nationella tillsynsmyndigheterna framhävde under berättelseåret enhetligheten i tillsynsåtgärderna inom nya tillsynsområden, såsom leverantörer av kryptotillgångstjänster och hållbarhetsrapportering. Tillsammans

med nationella tillsynsmyndigheter förberedde sig Esma också för implementeringen av den nya europeiska gemensamma åtkomstpunkten (European Single Access Point, ESAP). I verksamheten uppmärksammades också Europeiska kommissionens mål att minska rapporteringskraven med 25 procent. Finansinspektionen har strävat efter att aktivt påverka uppnåendet av ovan nämnda åtgärder och mål.

Under berättelseåret styrde Esma och de nationella tillsynsmyndigheterna Finansinspektionens verksamhet särskilt i tillsynen av värdepappersföretag, investeringsfonder och hållbarhetsrisker. Esmas och de nationella tillsynsmyndigheternas gemensamma tillsynsåtgärder (common supervisory action, CSA, samt European common enforcement priorities, ECEP) främjar tillsynens samordning i de olika medlemsländerna.

Kommissionen fortsätter utvecklingen av kapitalmarknadsunionen, vilket torde återspeglas bland annat i en eventuell ökning i Esmas uppgifter vid direkt tillsyn, i en ändring i budgetmallen samt i strävan att minska den administrativa bördan genom att minska den rapporterade datamängden och effektivisera rapporteringssystemen.

En eventuell ökning i Esmas direkta tillsyn skulle påverka också Esmas och Finansinspektionens arbetsfördelning beroende på klassificeringen av företag under direkt tillsyn och tillsynsmodellen. Sannolikt skulle det inte minska Finansinspektionens arbetsmängd.

Europeiska systemrisknämnden (ESRB)

Europeiska systemrisknämnden (ESRB) följer upp och utvärderar systemrisker som hotar stabiliteten i hela Europeiska unionens (EU) finansieringssystem. Vid behov ger ESRB varningar och rekommendationer för att förebygga eller minska risker. Finansinspektionen deltar i ESRB:s arbete via den rådgivande tekniska kommittén (Advisory Technical Committee, ATC) och arbetsgrupper under den samt i beslutsfattandet i ESRB:s förvaltningsråd. Finansinspektionen informerar ESRB regelbundet om sina makrotillsynsbeslut i enlighet med kraven i EU:s kreditinstitutsdirektiv.

I ESRB:s makrotillsyn betonades under berättelseåret särskilt cyberrisker och arbetet för att utveckla begränsande redskap för dessa risker. Detta projekt är kopplat till implementeringen av EU-förordningen som gäller digital operativ motståndskraft (Digital Operational Resiliency Act, DORA). Tillsynen av denna nya reglering ingår också i Finansinspektionens tillsynsprioriteringar 2025.

ESRB främjar en effektiv användning av det kontracykliska buffertkravet som tillämpas på kreditinstitut. Syftet är att förbättra förutsättningarna för att öka kravet också i en neutral konjunktur och frigöra kravet då konjunkturerna försvagas. Detta krav motsvarar Finansinspektionens syn på utvecklingen av makrotillsynens buffertkrav. Under året beredde ESRB också sitt svar på Europeiska kommissionens konsultation om utvecklingen av makrotillsynsverktyg som tillämpas på icke-banker. ESRB ansåg det nödvändigt att utöka makrotillsynsverktygens och makrotillsynsbeslutens omfattning särskilt inom finansförvaltningen. Detta motsvarade också de synpunkter Finansinspektionen framfört i sitt konsultationssvar.

Under året bedömdes uppdateringsbehovet av den förordning som gäller ESRB. För detta utarbetades en detaljerad rapport om nödvändiga reglerings- och andra reformer för att stärka ESRB:s framtida verksamhet. I sin rapport som offentliggjordes i början av 2024 bedömde ESRB dessutom att Finansinspektionens makrotillsynsåtgärder och ändringarna i lagstiftningen är ändamålsenliga och tillräckliga i förhållande till risker och sårbarheter på bostadsmarknaden.

I sin rapport uppmanade ESRB Finland att fortsatt främja införandet av bindande och lagstadgade inkomstrelaterade makrotillsynsverktyg. ESRB rekommenderar dessutom att stärka bankernas kapitalbuffertar om sårbarheterna ökar. Finansinspektionen har redan länge understött och rekommenderat införandet av inkomstrelaterade makrotillsynsverktyg till exempel i samband med inhemska och europeiska utvecklingsprojekt som gäller reglering.

6 Riskhantering

Riskhanteringen stöder förutsägende ledarskap samt hjälper Finansinspektionen att uppnå sina strategiska och operativa mål på en kontrollerad och accepterad nivå.

Finansinspektionens direktion övervakar riskhanteringsstrukturens funktion utgående från de rapporter den får och godkänner riskhanteringsmodellen på direktörens förslag. Direktören svarar för det praktiska ordnandet av och resursfördelningen inom riskhanteringen samt för en regelbunden rapportering till direktionen. Även riskhanterings- och compliancefunktionen kan rapportera direkt till direktionen.

Finansinspektionens avdelningar och enheter (första linjen) svarar för hanteringen, bedömningen och rapporteringen av operativa risker i den egna verksamheten.

Den andra linjen består av riskhanteringsfunktionen och funktionen som övervakar efterlevnaden av bestämmelser (compliancefunktionen). Finansinspektionens riskhanterings- och compliancefunktionerna verkar hierarkiskt på en nivå som tillhandahåller en oberoende behörighet och vikt i genomförandet av dess uppgifter samt åtkomst till all information som är nödvändig med tanke på tillsynsuppgifterna. Finansinspektionens direktion utnämner på direktörens förslag en Risk Officer och Compliance Officer. Compliance Officer och Risk Officer stöds inom Finansinspektionen av compliance- och riskhanteringsnätverken.

Riskhanteringsåtgärder

Finansinspektionen fortsatte utvecklingen av riskhanteringen under berättelseåret och tog i bruk riskhanteringssystemet Granite. Bedömningen och dokumentationen av risker med hjälp av det nya verktyget aktiverade och stödde fastställandet av hanteringsmetoderna. Systemstödet stärkte också identifieringen av och påverkan på riskrelaterade utvecklingsbehov. Under året har huvudtemat för kartläggningen av riskhanteringen varit att fastställa och konkretisera hanteringsmetoderna för identifierade risker.

Compliancekulturen utvecklades under berättelseåret och förändringen kan ses till exempel i en effektivare kommunikation kring fel och brister. Ledningen och cheferna stödde denna utveckling genom sin kommunikation och verksamhet. I fortsättningen eftersträvas i utvecklingen av compliancekulturen en uppdatering och ett förtydligande av enhetliga anvisningar samt utbildning som riktas till Finansinspektionens särdrag.

Utgående från kartläggningen av operativa risker gällde Finansinspektionens centrala operativa risker compliancerisker, informationssystemrisker, hybridhot, överbelastningsrisker, nyckelpersonrisker och processrisker.

Intern revision

Finlands Banks internrevision producerar de internrevisionstjänster som Finansinspektionen behöver. Dessa utgör en del av Finansinspektionens tre försvarslinjer för funktionssäkerheten.

Internrevisionen rapporterar om sin verksamhet till Finansinspektionens direktion och i andra hand till Finansinspektionens direktör och ledningsgrupp.

2024 genomförde internrevisionen tre nationella revisioner som riktades till Finansinspektionen samt en revision inom ramen för Europeiska centralbanken och den gemensamma tillsynsmekanismen (ECB/SSM). Internrevisionen genomför dessutom årligen uppföljningsrevisioner av nationella revisioner och ECB/SSM-revisioner.

7 Årligt hörande av finansiella aktörer

Ett regelbundet hörande av finansiella aktörer stöder Finansinspektionens verksamhetsutveckling. Finansinspektionen ordnade hörandet i form av en panel i april.

Enligt kommentarerna under hörandet har utvecklingen av Finansinspektionens verksamhet och dialogen varit positiv. I kommentarerna nämndes att Finansinspektionens strategiska mål, såsom proaktiv och förutsägbar tillsyn, är viktiga. Offentliggörandet av tillsynsplanerna är ett tecken på detta. Finansinspektionens verksamhet i samband med tolkningar är snabbare än tidigare. Det konstaterades också att Finansinspektionens roll i upprätthållandet av marknadens förtroende är viktig.

Vid hörandet önskades ett större deltagande av Finansinspektionen i det europeiska regleringsarbetet och att Finlands nationella särdrag ska beaktas i regleringsarbetet. I kommentarerna fästes uppmärksamhet vid Europeiska tillsynsmyndigheternas riktlinjer, vars innehåll är nästan bindande utan stöd från lagstiftningen. Dessutom föreslogs att Finansinspektionen informerar om inspektionsresultaten på motsvarande sätt som i de andra nordiska länderna. I kommentarerna bad man också att fästa uppmärksamhet vid att Finansinspektionens tolkningar ska vara enhetliga och att tolkningsprocesserna inte ska dra ut på tiden. Det föreslogs också att det i lagen om Finansinspektionen dokumenteras att en välfungerande marknad och främjande av konkurrensförmågan utgör målen för Finansinspektionens verksamhet.

Finansinspektionens iakttagelser om responsen från hörandet

Finansinspektionen tog hänsyn till responsen från hörandet i sin verksamhet. Finansinspektionens nuvarande mål inom EU-påverkan motsvarar responsen som gäller utvecklingen av EU-regleringen och beaktar Finlands behov. Finansinspektionen har som mål att påverka det europeiska tillsynsarbetet enligt sina resurser och strategiska prioriteringar.

Sektorn fäste uppmärksamhet vid de europeiska tillsynsmyndigheternas riktlinjer. I samband med detta reviderade Finansinspektionen kommunikationen om riktlinjerna på sin webbplats. Enligt EU-förordningarna ska både de nationella tillsynsmyndigheterna och finansmarknadsaktörerna sträva efter att iaktta dessa riktlinjer på alla sätt. Skyldigheten beror på en direkt tillämplig EU-förordning.

Finansinspektionen kommer att publicera sammandrag av inspektioner specifikt för varje företag under tillsyn som slutförts 2025 på sin webbplats i likhet med sina nordiska tillsynskollegor. Sammandragen berättar om de centrala

observationerna i inspektionen och styr en mer omfattande grupp av teman som är föremål för inspektionerna. De framhäver inspektioner som tillsynsmyndigheten inriktat riskbaserat och koncentrerar sig på viktiga inspektionsfrågor.

Ett jämlikt och objektivt bemötande av aktörer är ett mycket viktigt mål i Finansinspektionens verksamhet. Målet gäller Finansinspektionens samtliga tillsynsåtgärder samt dess svar och anvisningar. Utveckling för att säkerställa enhetliga tolkningar pågår kontinuerligt.

8 Bankfullmäktiges berättelse 2023

I sin berättelse för 2023 uppmanade bankfullmäktige Finansinspektionen att vidta följande åtgärder:

Fästa fortsatt särskild uppmärksamhet vid effekten av den höga räntenivån och konjunkturavmattningen på bankkundernas skuldbetalningsförmåga genom att beakta ökningen i hushållens skuldsättning, skuldsättningsrisken på grund av snabbkrediter och särskilt den större betydelsen av bostadsbolagslån.

Finansinspektionen följer upp och bedömer hushållens skuldsättning och skuldbetalningsförmåga som en del av den kvartalsvisa makrotillsynsberedningen. Under de senaste åren har sårbarheterna i anknytning till hushållens skuldsättning minskat då hushållen har upptagit färre och mindre lån än tidigare. Till följd av en dämpad efterfrågan på lån, en regelbunden återbetalning av gamla lån och ökningen i disponibla nominella inkomster fortsatte hushållens skuldsättning i förhållande till disponibla inkomster att minska under berättelseåret. I september 2024 var detta förhållande knappt tio procentenheter lägre än när det var som störst i början av 2022. Ökningen i bostadsbolagslån som indirekt har ökat hushållens skuldsättning har mattats av under de senaste åren jämfört med toppåren. Detta beror särskilt på konjunkturavmattningen inom bostadsbyggandet.

Marknadsräntorna sjönk under berättelseåret i och med avmattningen i inflationen och centralbankernas räntesänkningar men stannade på en högre nivå än under de senaste åren. Hushållens skuldbetalningsförmåga är allmänt fortsatt tillräcklig, även om det finns tecken på en ökning i kreditrisker. Särskilt inom konsumentkrediter har man kunnat se en försämrad kvalitet på kreditstocken. Hushållens skuldbetalningsförmåga förväntas bli bättre och låntagningen öka om räntorna fortsätter sin nedgång och ekonomin återhämtar sig enligt prognoserna. Hushållens skuldsättning bedöms under de närmaste åren vara i stort sett oförändrad och stanna på en lägre nivå än under rekordåren, om ekonomin och räntorna utvecklas enligt prognoserna och förväntningarna.

Med reglering och Finansinspektionens makrotillsynsbeslut har man under de senaste åren dämpat ökningen i hushållens skuldsättning och säkrat skuldbetalningsförmågan. Finansinspektionens direktion gav i juni 2022 en rekommendation om en maximal skuldbetalningskvot för bolånesökandes lån och finansieringsvederlag. Enligt rekommendationen bör bostadslånet dimensioneras så att låntagaren klarar av att betala räntor och amorteringar på det ansökt bostadslånet och sina övriga skulder samt kostnaderna för finansieringsvederlaget också vid störningar i ekonomin. Rekommendationen trädde i kraft 2023 och efterlevnaden av den bedömdes under berättelseåret. Enligt Finansinspektionens utredning har de finländska bankerna iakttagit rekommendationen väl. Antalet bostadslån som till sin stressade skuldbetalningskvot är stora samt andelarna sjönk betydligt 2023 då rekommendationen trädde i kraft.

Nya legislativa restriktioner som tyglar hushållens skuldsättning för bostads- och bostadsbolagslån trädde i kraft 2023. Enligt utredningen som Finansinspektionen genomfört under berättelseåret har bankerna iakttagit de nya

restriktionerna väl. Belåningsgraden för bostadsbolagslån som beviljats för nybyggande har minskat och de amorteringsfria perioderna har blivit kortare efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft.

Företag som beviljar konsumentkrediter överfördes under Finansinspektionens tillsyn 2023. Finansinspektionen inledde en bedömning av uppfyllandet av registreringskraven för de nya företag som står under dess tillsyn och av förfaringssätten som gäller kundskyddet samt av iakttagandet av skyldigheter enligt penningtvättslagen. Samtidigt trädde en ny bestämmelse om hanteringen av insolvensrisker vid konsumentkreditgivning i kraft. Syftet med regleringen är att förebygga sådana affärsmodeller hos konsumentkreditgivare som leder till beviljande av krediter till konsumenter vars insolvensrisk är orimligt hög. Genom regleringen säkerställs också att kreditgivaren har tillgång till ett riskklassificeringssystem för en tillförlitlig bedömning av insolvensrisker vid konsumentkreditgivning. Finansinspektionen inledde i slutet av berättelseåret en offentlig remissrunda om mer detaljerade föreskrifter och anvisningar som gäller hanteringen av insolvensrisker samt om periodisk rapportering. Finansinspektionen satsade på tillsynen av snabbkrediter som en del av tillsynen av företag som beviljar konsumentkrediter.

Följa upp effekten av nedgången i bostadspriser på säkerhetsvärden och bankernas kreditrisker.

Ränteuppgången och den svaga konjunkturen har under de senaste åren satt den finländska bostads- och fastighetsmarknaden på prov. Transaktionsvolymerna och priserna har sjunkit tydligt och bostadsbyggandet har stannat. I och med räntenedgången har det på fastighetsmarknaden under den senaste tiden funnits små tecken på ett uppsving då bostadshandeln har blivit livligare och prisnedgången har stabiliserats. Bostadsmarknaden väntas återhämta sig i måttlig takt om marknads- och låneräntorna fortsätter att sjunka som väntat och den ekonomiska återhämtningen ligger i linje med prognosen. Läget och utvecklingen på fastighetssektorn har en väsentlig betydelse för den finansiella sektorns ekonomiska läge och risker i Finland. Banker, försäkringsbolag och fastighetsfonder har betydande exponeringar mot fastighetssektorn.

Uppföljningen och bedömningen av fastighetsrisker hos företag under tillsyn var en av Finansinspektionens tillsynsprioriteringar under berättelseåret. Finansinspektionen genomförde flera tematiska bedömningar och tillsynsåtgärder i anknytning till fastighetsrisker på bank-, försäkrings- och fondsektorn. Trots konjunkturnedgången på bostads- och fastighetsmarknaderna är de finländska bankernas kreditförluster och andel av problemkrediter inom bostads- och fastighetssektorkrediter fortsatt på låg nivå. Andelen krediter med förhöjd kreditrisk har dock ökat under de senaste åren. Särskilt inom byggbranschen har också antalet problemkrediter ökat tydligt under de senaste två åren. Under sista kvartalet 2024 avtog ökningen i problemkrediter inom byggbranschen. På den finansiella sektorn var en del av de öppna fastighetsfonderna tvungna att antingen begränsa eller avbryta inlösningar på grund av den utmanande fastighetsmarknaden och de tydligt negativa nettoteckningarna då inlösningarna ökade under 2024.

Bankerna har under de senaste åren sänkt värdena på sina fastighetssäkerheter. Enligt den tematiska bedömningen som genomfördes under berättelseåret har banker under Finansinspektionens direkta tillsyn brister i värderingspraxis för fastighetssäkerheter. Finansinspektionen förutsätter att företagen under tillsyn korrigerar de brister som observerats i den tematiska bedömningen. Kreditrisken är en av de finländska bankernas centrala risker. Finansinspektionen har i sin tillsyn betonat hanteringen av kreditrisker redan under flera år. Hanteringen av kreditrisker har betonats i tillsynsmyndighetens bankspecifika bedömningar och inspektioner samt i de tematiska bedömningarna. På regelbundna tillsynsmöten har också kreditriskernas aktuella situation behandlats aktivt.

Banksektorns fastighetsrisker minskas och skyddas av många faktorer. Bankernas kapitaltäckning är fortsatt stark och bankerna har också gjort extra kreditförlustreserveringar för att täcka kreditrisker som nedskrivningsmodellerna

inte beaktar fullständigt. De finländska bankerna bedömer bolånetagarnas återbetalningsförmåga med olika stresstester innan lån beviljas. Detta förutsätts också i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar. Vid beviljande av kredit värderar bankerna vanligtvis en säkerhet i fastighet tydligt under dess marknadsvärde vid tidpunkten för kreditbeslutet. Detta skapar en buffert mot eventuella kreditförluster vid en nedgång i fastighetspriser. Bankernas risktolerans har visat sig vara stark i flera olika stresstester som genomförts av myndigheterna där man antagit en kraftig nedgång i fastighetspriserna.

Säkerställa att tillsynen över bekämpningen av penningtvätt och sanktionstillsynen är tillräckligt effektiva.

2024 genomförde Finansinspektionen tillsyn över bekämpningen av penningtvätt enligt en riskbaserat godkänd strategi. I genomförandet av strategin står riskbedömning, kommunikation och anvisningar i fokus samt den egentliga tillsynsverksamheten inklusive efteråtgärder såsom sanktioner. Dessa bidrar gemensamt till ett övergripande förhindrande av penningtvätt.

Under 2024 genomfördes en riskbedömning av alla företag under tillsyn som gällde iakttagelsen av ekonomiska sanktioner. Utifrån riskbedömningen planeras tillsynsåtgärder och eventuellt mer detaljerade anvisningar.

Dessutom genomfördes en riskbedömning av leverantörer av tjänster inom virtuella valutor som utnyttjas förutom i tillsynsåtgärder som bakgrundsmaterial i tillståndprocessen för framtida kryptoaktörer, eftersom största delen av tillhandahållare av virtuella valutor ansöker också om auktorisation inom kryptotillgångar.

Som inspektionsobjekt valdes kreditinstitutioner, tillhandahållare av betaltjänster samt tillhandahållare av virtuella valutor som Finansinspektionen i sin riskbedömning har bedömt vara branscher med hög risk för penningtvätt. Korrigering åtgärder som förordnats på basis av inspektioner följs upp aktivt och uppföljningen kan pågå under en längre tid, upp till flera år. 2024 testade Finansinspektionen för första gången användningen av omfattande urvalsmaterial som inspektionsmaterial. Målet är att ytterligare effektivisera genomförandet av inspektioner och inrikta dem mot observerade brister och faktorer som kräver korrigering. I uppförandetillsynen av förhindrande av penningtvätt och efterlevnaden av sanktioner har antalet inspektioner etablerat sig till fem stycken under 12 månader (glidande 12 mån.) enligt målet.

Andra tillsynsåtgärder var tillsynsmyndighetens bedömningar och möten inom kontinuerlig tillsyn. I tillsynsmyndighetens bedömningar utvärderas åtgärder för förhindrande av penningtvätt på ett omfattande sätt utifrån materialet som företag under tillsyn levererat. Utifrån varje bedömning kan tillsynsmyndigheten påföra skyldigheter eller ge rekommendationer. Åtgärder för förhindrande av penningtvätt bedömdes i åtta tillsynsmyndighetsbedömningar och i samtliga påfördes företaget under tillsyn tilläggsåtgärder.

Finansinspektionen kontaktade under året över sextio företag under tillsyn via tillsynsåtgärder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. I tillsynen utövades också internationellt samarbete. Kontakterna och anskaffningen av tilläggsinformation var särskilt effektivt för konsumentkreditgivare som överförts under Finansinspektionens tillsyn: ett betydande antal av dessa krävde tillsyn och styrning för att få sina åtgärder för förhindrande av penningtvätt till en godtagbar nivå.

Finansinspektionens föreskriftssamling om efterlevnaden av sanktioner trädde i kraft den 1 mars 2024. En riskbedömning av efterlevnaden av sanktioner utarbetades som hjälpte till att identifiera högriskområden till vilka tillsynsåtgärder inriktades genom tillsynsmyndighetens bedömning. Tillsynen av sanktioner genomfördes i tillsynsmyndighetens bedömningar av kreditinstitut samt i koncessions- och registreringsprocessen för nya företag under tillsyn. I samband med eventuella misstankar om försummelser tog Finansinspektionen kontakt med

företagen under tillsyn för att få tilläggsuppgifter och överväga fortsatta åtgärder. Finansinspektionen inledde kontrollen av efterlevnad av sanktioner. Satsningar gjorde också på förhindrande av kringgående av sanktioner genom kommunikation och gemensamma projekt med andra myndigheter, såsom centralen för utredning av penningtvätt vid Centralkriminalpolisen och utrikesministeriet. De försummelser av regleringen som framkommit överförde Finansinspektionen till sanktionsbehandling för påförande av eventuella administrativa sanktioner.

Säkerställa med tillgängliga metoder för egen del att de grundläggande banktjänsterna tryggas och att de kunder som inte använder digitala tjänster kan sköta sina bankärenden med måttliga kostnader.

Finansinspektionen gör årligen en utredning om tillgången på och prissättningen av grundläggande banktjänster. Syftet med utredningen är att säkerställa att kundernas rätt till sådana grundläggande banktjänster som definieras i kreditinstitutslagen tillgodoses. I utredningen om grundläggande banktjänster granskar Finansinspektionen bland annat kontors- och kontantdistributionsnätverkets omfattning samt prissättningen av grundläggande banktjänster för att bedöma tillgängligheten till tjänster.

Utredningen om tillgången på och prissättningen av grundläggande banktjänster för 2023 blev klar i juni 2024. Enligt Finansinspektionens bedömning var tillgången till grundläggande banktjänster fortfarande god och priserna i huvudsak skäliga. Priserna på grundläggande banktjänster var nästan de samma som året innan och de senaste årens inflation återspeglades inte som prisökningar i grundläggande banktjänster.

Enligt Finansinspektionen är de rekommendationer som den gett bankerna tidigare fortfarande aktuella. Bankerna ska trygga möjligheterna för kunder som inte har förmågan att hantera ärenden digitalt att använda grundläggande banktjänster till ett skäligt pris samt tillgången på personlig kundservice inom rimlig tid för alla som behöver det. Det är viktigt att bankerna ser till att det finns tillgång till kontanttjänster i hela landet.

Finansinspektionen är medlem i en av finansministeriet ledd arbetsgrupp som tillsattes i slutet av året för att behandla tillgången på och användbarheten av grundläggande banktjänster. Arbetsgruppens arbete baserar sig på en bedömningspromemoria som gäller grundläggande banktjänster och kreditinstitutslagstiftningen som ministeriet publicerat i mars 2024.

Bankbedrägerier som görs via digitala tjänster har ökat kraftigt. Bristfälliga digitala färdigheter ökar risken för att bli offer för bankbedrägeri. Finansinspektionen rekommenderade att bankerna utvecklar kontrollerna av nät- och mobilbetalningar så att användaren har mångsidigare möjligheter än för närvarande att fastställa säkerhetsgränser för sina betalningar som baserar sig på kontoöverföringar.

9 Bedömning av förändringar i tillsynen samt tillsynsavgifter 2025

Bedömning av förändringar i tillsynen

Betydande förändringar i tillsynsansvaren 2025 gäller överföringen av pensionsförsäkrare Kevas helhetstillsynsansvar till Finansinspektionen, tillsyn i enlighet med EU:s förordning om artificiell intelligens, tillsyn över leverantörer av kryptotillgångstjänster samt tillsyn över kreditförvaltare.

Finansmarknadens omvärld är geopolitiskt och ekonomiskt mycket osäker. I tillsynen har man berett sig på svagare utvecklingsförlopp och marknadsstörningar än väntat, även om företagen under tillsyn fortfarande har en bra kapitaltäckning, solvens och likviditet. Tillsynen baserar sig på en flexibel modell som följer upp förändringarna i omvärlden och de behov till en ny inriktning av tillsynen som förändringarna orsakar. Trots att tillsynen planeras både på årsnivå och mer långsiktigt, kan Finansinspektionen ändra sina planer då situationen förändras, såsom den gjort tidigare på grund av Rysslands anfallskrig och coronapandemin.

Uppskattning av avgiftsinkomster

Antalet företag under tillsyn ökar något under 2025 då Finansinspektionen tar över tillsynen av Keva, leverantörerna av kryptotillgångstjänster och kreditförvaltarna och bildar en ny grupp av avgiftsskyldiga. Totalbeloppet för maximala tillsynsavgifter för den nya gruppen av avgiftsskyldiga uppskattas till ca 1,2 miljoner euro. Det finns ett tiotal tillhandahållare av virtuella valutor samt ca tio kreditförvaltare registrerade i Finland.

Tillsynsavgifterna uppgår 2025 till ca 44,2 miljoner euro, vilket är ca åtta procent mer än år 2024. Behovet av tillsynsavgifter påverkas av ökningen i utgiftsbudgeten för 2024 med ca sex procent och minskningen i överskottet från året innan med ca 27 procent. De största förändringarna i totalbudgeten jämfört med året innan är ökningen i utgifter som betalas för tjänster som Finlands Bank producerar för Finansinspektionen samt i personal- och IT-utgifter.